

JARROHLIK AMALIYOTIDA TINCHLANTIRUVCHI VOSITA
NARKOZDAN FOYDALANISH USULLARI

Akbarova Barchinoy Baqiyevna
Ergashev Sardorbek Dadaxon o'g'li
KUAF Davolash ishi 1-bosqich talabasi

Anotatsiya. Ushbu maqolada og'riq qoldiruvchi dori vositasi narkoz haqida ma'lumotlar muhokama qilinadi. Bunda narkozning asosiy turlari, narkozning tibbiyotdagi ahamiyati, narkozning tashqi asoslari, umumiy narkozning maqsadlari va uning qo'llanish usullari haqida umumiy ma'lumotlar keltirib o'tilgan. Maqolada narkozning zararli va foydali tomonlariga alohida e'tibor qaratilgan.

Kalit so'zlar: narkoz va uning ahamiyati, ishlatilish usullari, xavf darajasi, turlari, zararli va foydali jihatlari.

Аннотация. В данной статье предоставлена информация об обезболивающем наркозе. Приводятся общие сведения об основных видах наркоза, значении наркоза в медицине, внешней основе наркоза, целях общего наркоза и методах его применения. В статье рассмотрены вредные и полезные стороны наркоза.

Ключевые слова: наркоз и его значение, способы применения, уровень опасности, виды, вредные и полезные стороны.

Kirish. Narkoz – bu bemorlarni jarrohlik yoki boshqa tibbiy amaliyotlar davomida og'riqsizlantirish, tinchlantirish va imkoni boricha giyohvand holatga keltirish uchun qo'llaniladigan tibbiy jarayon. Narkoz turli xil dorilar yordamida amalga oshiriladi va bemorlarni turli darajada uyqu holatiga olib kelishi mumkin. Bu davrda bemor og'riq his qilmaydi, shuningdek, amaliyot paytida har qanday jarrohlik harakati bilinmaydi.

Narkozning asosiy turlari quyidagilar:

1. Umumiy Narkoz: Bemorni butunlay uyquga olib keladi va u og'riqni his etmaydi. Bu tur ko'plab jarrohlik amaliyotlarida qo'llaniladi.

2. Mahalliy Narkoz: Tanadagi ma'lum bir joyni og'riqsizlantiradi, ammo bemor asosan hushyor qoladi. Masalan, tish olib tashlashda foydalaniladi.

3. Regional Narkoz: Tana qismlarini (masalan, pastki tanani) og'riqsizlantirish uchun ishlatiladi, lekin bemor hali ham hozirgi vaqtda yuritiladi.

Narkozning tibbiyotdagi ahamiyati

- narkoz tibbiyotda bir nechta muhim rol o'ynaydi.

Og'riqsizlik:

Narkoz jarrohlik amaliyotlari va turli tibbiy protseduralar davomida bemorlarning

og'riq his qilishini bartaraf etadi. Bu jarrohlik jarayonini bemor uchun yanada qulay qiladi.

Tinchlantirish:

- narkoz, shuningdek, bemorlarni tinchlantirishga yordam beradi. Ular jarrohlik vaqtida asabiylashmasliklari va qo'rqmasliklari uchun muhimdir.

Jarayonni nazorat qilish:

- narkoz tufayli tibbiyot xodimlari bemorning holatini nazorat qilishlari mumkin, shu bilan birga jarrohlar operatsiyalarni aniq va samarali o'tkazishlariga yordam beradi.

Aksiyal jarrohlik: Bemorlar qattiq og'riq his qilmasliklari sababli, murakkab va qiyin jarrohlik amaliyotlarini amalga oshirish imkoniyati oshadi. Narkoz muammolarni bartaraf etish va yanada xavfsiz jarrohlik o'tkazishga yordam beradi.

Narkozning tashqi asoslari

- Ingalatsion Narkoz:

- Narkoz dori moddalari gaz yoki havo orqali nafas olish yo'li bilan kiritiladi. Misol sifatida sevofluran, izofluran, va nitrous oksid kabi dorilar misol bo'lishi mumkin. Inhalatsion narkoz bemor tezda narkoz holatiga o'tishini ta'minlaydi va jarayon davomida bemorning holatini nazorat qilish oson.

- Intravenoz Narkoz:

- Narkoz dori moddasi bemorning qon tomiriga kiritiladi. Bu usul tez va samarali ta'sir qiladi. Propofol, tiopental natriy va etomidat kabi dorilar intravenoz narkozda keng qo'llaniladi. Ular odatda bemorlarni tezda narkozga olib keladi.

Anesteziologik Monitor

Narkoz jarayoni davomida bemorning holatini nazorat qilish uchun turli xil monitoring uskunalari ishlatiladi:

- yurak Urish Monitoring: Yurak urish tezligini kuzatish uchun EKG (elektrokardiogramma) ishlatiladi.

- kislorod Saturatsiyasi Monitoring: Pulsoximetr yordamida bemorning qonidagi kislorod darajasi nazorat qilinadi.

- arterial Bosim Monitoring: Qon bosimini davomli ravishda nazorat qilish uchun maxsus asboblari ishlatiladi.

Reabilitatsiya jarayonida yordam: Umumiy narkozdan keyin bemorlar jismoniy reabilitatsiya jarayoniga oson o'tishga yordam berish uchun tayyorlanadi.

Umumiy narkoz. Umumiy narkoz — bu bemorni butunlay uyquga olib keladigan va jarrohlik yoki boshqa tibbiy amaliyotlar davomida og'riq his qilmasligini ta'minlaydigan tibbiy jarayon. Umumiy narkoz paytida bemor hech qanday tushunchaga ega bo'lmaydi, bu jarayonni tinchlantirish va yanada xavfsiz o'tkazish uchun zarurdir.

Umumiy Narkozning Maqsadlari

1. Og'riqsizlik: Umumiy narkoz, jarrohlik paytida bemorning og'riq his qilishini

bartaraf etadi.

2. Tinchlantirish: Narkoz bemorlarni shok va asabiylashishdan himoya qiladi, bu jarrohlik uchun muhimdir.

3. Harakatni cheklash: Umumiy narkoz paytida bemor harakatlanmaydi, bu jarrohga operatsiyani aniq va xavfsiz amalga oshirish imkonini beradi.

Umumiy Narkoz Qanday Ishlaydi?

Umumiy narkoz jarayoni quyidagi bosqichlardan iborat:

1. Tayyorlash: Bemor narkoz oldidan tibbiy tekshiruvlar va qon tahlillari o'tkaziladi.

2. Dori dozasi: Narkoz va og'riqsizlantiruvchi dorilar intravenoz (IV) yo'li bilan kiritiladi. Umumiy narkozda ko'pincha sevofluran, izofluran yoki propofol kabi vositalar ishlatiladi.

3. Monitor qilish: Jarayon davomida bemorning yurak urishi, arterial bosim va kislorod darajasi muntazam ravishda nazorat qilinadi.

4. Qayta tiklanish: Amaliyot tugagach, narkozdan chiqish jarayoni boshlanadi, bu bemorlarni uyqu holatidan uyg'otishdan iboratdir.

Umumiy Narkoz Turlari

1. Inhalatsion narkoz: Narkoz dori moddasi havo orqali, ya'ni inhalatsiya yordamida beriladi.

2. Intravenoz narkoz: Narkoz dori moddasi qon tomiriga kiritiladi. Ko'pincha tez ta'sir qiladigan dori-moddalardan foydalaniladi.

Umumiy Narkozning Foydalari va Xavflari

Foydalari:

- jarrohlik amaliyotlarida bemorlarning og'riq his qilishini bartaraf etadi.
- o'z ichiga olgan jarayonlarni bemorlardagi psixologik noqulayliklarni kamaytiradi.
- his-tuyg'ularni tinchlantiradi va jarrohlik vaqtida harakatlanishdan himoya qiladi.

Xavflari:

- allergik reaksiyalar: Ba'zi bemorlarda narkoz dori moddalari uchun allergiya paydo bo'lishi mumkin.
- nafas olish muammolari: Narkoz natijasida ba'zi bemorlarda nafas olishda qiyinchiliklar kuzatilishi mumkin.
- qayta tiklanish jarayoni: Jarayondan keyin bemorlarning tez yoki sekin uyg'onishi mumkin.

Umumiy narkoz jarrohlar va anesteziyalar tomonidan xavfsiz tarzda amalga oshiriladi, bu jarayonda bemorning qulayligi va xavfsizligi ta'minlanishi maqsad qilinadi. Umumiy narkozdan keyin bemorlarning tasavvurlari, hissiyotlari va harakati yo'q bo'lgani uchun, ushbu jarayon ko'plab jarrohlik yo'llarida joriy etilgan.

Narkozni Yetkazish Usullari

Narkoz bemor uchun qanchalik xavfsiz va samarali bo'lishini ta'minlash uchun ularni yetkazish usullari keng ko'lamda qo'llaniladi:

- Narkozni tayyorlash: Bemorlarni narkozga tayyorlash jarayonida, shuningdek, muhim tibbiy tarixni olish va barcha zarur tahlillarni o'tkazish muhimdir.

- Harakatni bartaraf etish: Narkoz jarayoni davomida bemorni kuchli tahlil qilish va jarrohlarning o'rtasida o'zaro muloqot muhimdir.

Narkozni O'tkazish

Narkozni o'tkazish jarayoni quyidagi bosqichlardan iborat:

- Dori kiritish: Anesteziologik preparatlar biron bir yo'l bilan (inhalatsiya yoki intravenoz) bemorning tanasiga kiritiladi.

- Monitoring: Narkoz jarayonida bemor holati doimiy ravishda nazorat qilinadi.

- Qayta tiklanish jarayoni: Amaliyot tugagach, bemorlarning uyqu holatidan chiqarish jarayoni boshlanadi.

Narkozning tashqi asoslari – bu bemorning xavfsizligini ta'minlash va jarrohlik jarayonining samaradorligini oshirish uchun mo'ljallangan muhim elementlardir. Bu jarayonni o'z ichiga olgan anesteziologik usullar va zamonaviy texnologiyalar bemorning holatini mukammal nazorat qilishga yordam beradi.

Natija va muhokama

Narkoz jarayoni bemorlarning jarrohlik amaliyotlarida og'riqsiz va xavfsiz holatda bo'lishini ta'minlaydi. Umumiy narkoz, mahalliy narkoz va regional narkoz turlari har biri turli vaziyatlar uchun mos keladi va harakat, muvozanat va qon aylanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

1. Og'riqsizlikni bartaraf etish: Narkoz jarayonida bemor og'riq his qilmaydi, bu esa jarrohlarning uchun operatsiyalarni yanada qulay va aniqlik bilan o'tkazishga yordam beradi.

2. Bemorning psixologik holatini yaxshilash: Narkoz, jarrohlik amaliyotlari paytida bemorlarga kuzatuvchanlikni kamaytirishga va psixologik noqulayliklardan himoya qilishga yordam beradi.

3. Operatsiya davomida nazorat qilish: Anesteziologlar bemorning holatini doimiy ravishda nazorat qilib, zaruratga javob bera oladi, bu esa jarrohlarning jarohatlarni minimallashtirishga yordam beradi.

Muhokama

1. Narkozning xavfsizligi va samaradorligi:

Narkoz jarayoni umumiy, mahalliy va regional turda bemorni harakatlanmasdan, xavfsiz va og'riqsiz bo'lishini ta'minlaydi. Biroq, narkozning o'ziga xos xavflari va salbiy natijalari mavjud. Har bir bemor uchun individual yondashuv zarur va shifokorlar narkozni belgilashdan oldin har bir bemorning holatini batafsil o'rganishlari zarur.

2. Narkozning ta'siri:

Narkozning ta'siri har bir bemor uchun farq qiladi, va bu turli omillarga, masalan, yosh, sog'liq holati, va tibbiy tarixga bog'liq. Shuningdek, narkozdan keyin bemorlarning qayta tiklanish davri ham o'zgarib turadi. Ba'zi bemorlar tezda uyg'onishsa, boshqalarda sekin tiklanish kuzatilishi mumkin.

3. Kelajakdagi tadqiqotlar va innovatsiyalar:

Narkoz va anesteziologik amaliyotlar sohasida doimiy ravishda yangi texnologiyalar, dori-moddalar va yondashuvlar kiritilmoqda. Kelajakda narkoz jarayonini yanada samarali va xavfsiz qilish uchun innovatsion usullar ishlab chiqish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. "Anesthesia" by David E. Longnecker, Joseph L. Clochesy, and Robert K. M. R. C. K.
2. "Clinical Anesthesia" by Paul G. Barash, Bruce F. Cullen, and Robert K. Stock
3. "Anesthesia and Perioperative Complications" by William H. Rosenblum
4. "Manual of Clinical Anesthesiology" by Robert W. McKown